

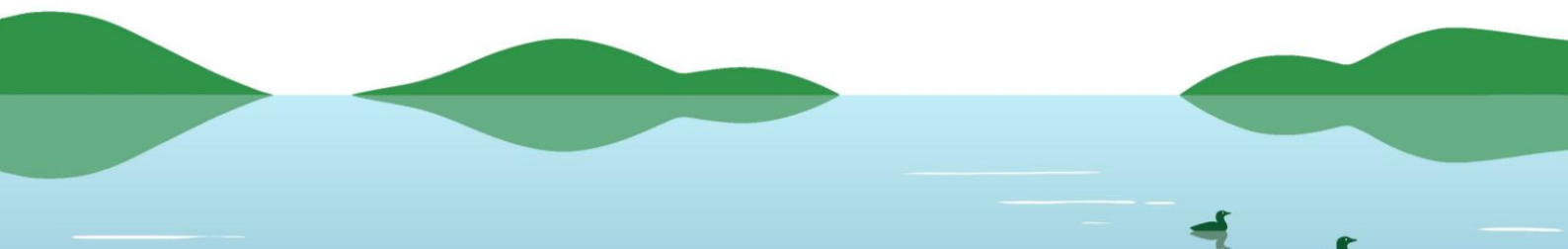
HYVINVOINTI- SUUNNITELMA 2022–2025

Asikkalan kunta

ELÄMYSTEN ASIKKALA

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO.....	2
Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavat asiakirjat ja kyselyt	3
Kunnan hyvinvointityön rakenne	4
Hyvinvointikertomuksen 2021 johtopäätökset.....	4
Toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi.....	6
OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS.....	7
MIELEN HYVINVOINTI.....	10
ARJEN TURVALLISUUS	12
PÄIHTEETTÖMYYS JA TERVEELLISET ELINTAVAT	14
IKÄÄNTYNEIDEN HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN.....	15
MITTARIT JA SEURANTA	17

JOHDANTO

Asikkalan kesäkuussa 2022 valmistuneessa kuntastrategiassa, ”Elämysten Asikkala 2025” nostetaan tavoitteeksi muun muassa ”yhdessä, ennakoiden ja ennakkoluulottomasti kohentaa Asikkalan kunnan houkuttelevuutta ja tukea kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä”. Asikkalan kunnan hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022–2025 perustuu kuntastrategiaan. Hyvinvointisuunnitelma sisältää ehkäisevän työn ja ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman. Asikkalan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa 2021. Hyvinvointisuunnitelmaan kirjattuja toimenpiteitä seurataan ja niistä raportoidaan valtuustolle vuosittain. Suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä voidaan tarkentaa ja painopisteitä valita vuosittain, mikäli se nähdään tarpeellisenä. Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus on sitouttaa kuntaa toimimaan kaikenikäisten asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveyden edistämisestä huolehtiminen on kuntalain (2015/410) mukaan yksi kunnan tärkeimmistä tehtävistä. Terveystieteiden lain (1326/2010) luvussa kaksi määritellään laajasti kunnan erilaisia tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Lain mukaan kunnan tulee mm. seurata asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin, kunnan tulee raportoida tehdyistä toimenpiteistä ja niiden onnistumisesta vuosittain kunnanvaltuustolle. Muita Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ohjaavia lakeja ovat mm. laki kunta ja palvelurakennemuutoksesta, laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä sekä tupakka-, sosiaalihuolto- alkoholi- ja työturvallisuuslaki. Myös ympäristöterveydenhuolto ohjaavien lakien tavoitteena on ylläpitää ja edistää väestön terveyttä sekä ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa vaaraa tai haittaa ihmisten terveydelle ja elinympäristölle.

Hyvinvointia ja terveyttä edistävää työtä toteutetaan kunnan kaikilla toimialueilla, myös seurakuntien, yhdistysten ja järjestöjen ja muiden toimijoiden tekemä työ ja toimenpiteet ovat merkityksellisiä kuntalaisten hyvinvoinnille. Aktiivinen yhteistyö ja verkostoituminen mm. maakunnan kuntien, keskuskaupungin, Päijät-Soten, yhdistysten, seurakunnan ja elinkeinoelämän kanssa on välttämätöntä hyvinvointia edistävän sekä pahoinvointia ja ongelmia ehkäisevän työn kannalta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen parantaa kuntalaisten elämänlaatua, hillitsee sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden lisääntymistä sekä lisää työllisyyttä ja tuottavuutta.

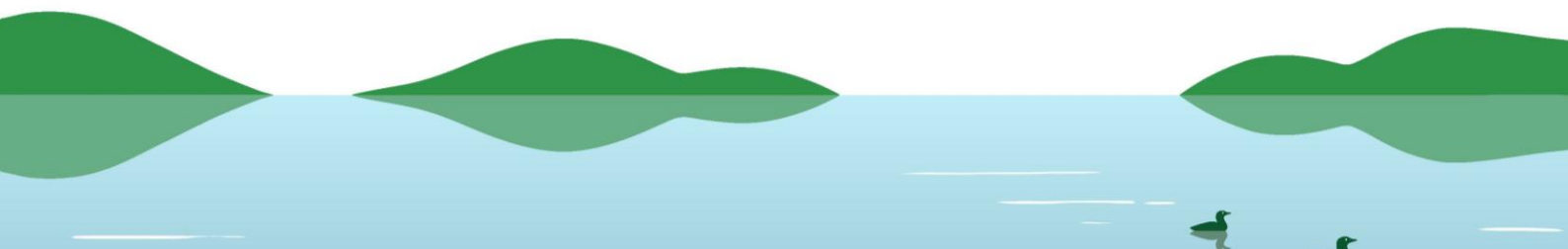
Asikkalassa
Marja Koivisto
Hyvinvointikoordinaattori

Hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavat asiakirjat ja kyselyt

- ✓ Kuntastrategia 2022-2025
- ✓ Kunnan laaja hyvinvointikertomus 2017–2020
- ✓ Kunnan hyvinvointikertomus 2021
- ✓ Kunnan vuosittainen talousarvio ja käyttösuunnitelma
- ✓ Asikkalan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025
- ✓ Päijät-Hämeen alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2022-2025
- ✓ Päijät-Hämeen alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025
- ✓ Päijät-Hämeen alueellinen ehkäisevän työn toimintasuunnitelma
- ✓ Päijät-Hämeen alueellinen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi.
- ✓ Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma
- ✓ Alueellinen ravitsemusterveyden edistämisuunnitelma
- ✓ Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön alueellisesti sovitut ja hyväksytyt kärjet 2020–2025

1. Mielen hyvinvointi
2. Osallisuus ja yhteisöllisyys
3. Arjen turvallisuus
4. Päihteettömyys ja elintavat

Kunnan hyvinvointia ja terveyttä edistävän ennaltaehkäisevän työn (Hyte-työn) rooli tulee jatkossa korostumaan entisestään hyvinvointialueille siirryttäessä. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (618/2021) tulee voimaan 1.1.2023, lain 15 § mukaan kunnalle myönnetään hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen euromäärä, jonka laskennassa käytetään mm. kunnalle määriteltyä hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen kerrointa. Hyvin toteutettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö lisää siis kunnan saamaa määrärahaa. Kunta tarvitsee kunnan oman Hyte-työn tueksi tulevalla hyvinvointialueella asiantuntevasti koordinoitua maakunnallista työtä. Maakunnallisen Hyte-työn kehittäminen on tärkeää ja siinä pitää ottaa huomioon hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön laaja-alaisuus. Kunnassa tehtävä Hyte-työ saa tukea alueellisesti sovitusta toiminnoista ja linjauksista ja vahvistaa osaltaan alueellista hyvinvointia ja terveyttä.

Kunnan hyvinvointityön rakenne

Asikkalan kunnan hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyötä määrittelee kuntastrategia, työtä ohjaavana hyvinvointiryhmänä toimii kunnan johtoryhmä. Hyvinvointiryhmän tehtävänä on varmistaa asetettujen hyvinvointitavoitteiden ja toimenpiteiden nivoutuminen osaksi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua. Varsinainen Hyte-työ kuuluu kunnassa kaikille palvelualueille. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen johtamisesta ja kokonaiskoordinoinnista kunnassa vastaavat hyvinvointijohtaja ja hyvinvointikoordinaattori.

Laaja hyvinvointikertomus sekä kunnan hyvinvointiohjelma toimivat kunnan johtamisen työvälineinä osana jokavuotista talouden ja toiminnan suunnittelua pohjautuen kunnan voimassa olevaan strategiaan. Kunnan hyvinvointityössä tärkeää on verkostoissa tehtävä työ yhdessä seurakuntien, järjestöjen ja yhdistysten sekä muiden toimijoiden kanssa. Kunnan verkostoyhteistyössä tärkeitä ryhmiä ovat mm. Asikkalan perhekeskusverkosto, kunnan lapsiperheiden palveluiden tukiryhmä (kuntalape) ja ehkäisevän työn koordinaatioryhmä (PETE-ryhmä).

Kunnan edustaja on mukana sekä valtakunnallisissa, että maakunnallisissa koordinaatioryhmissä, jotka tukevat kunnan omaa Hyte-työtä ja sen koordinoitua yhdenmukaisella tavalla. Kunnan edustajia on mukana mm. sivistysjohtajien seudullisessa ohjausryhmässä, valtakunnallisessa perhekeskusverkostossa, ehkäisevän työn seutukoordinaatioryhmässä, kirjastojen seudullisessa kehittämissä ja maakunnallisessa LAPE-yhteistyöryhmässä. Sovittujen toimenpiteiden käytännön toteutuksesta vastaavat kunnan eri palvelualueet sekä niiden sisällä olevat vastualueet.

Kunnan tekemän Hyte-työn vahvuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen TEA-viisarin avulla. TEA-viisari osoittaa kunnan terveydenedistämistyön suuntaa kuntajohtoon, perusopetukseen, lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen, liikuntaan, perusterveydenhuoltoon ja kulttuuriin liittyvien indikaattorien avulla. Totuudenmukaisen ja vertailukelpoisen tiedon saamiseksi on Asikkalassa kiinnitettävä enemmän huomiota TEA-mittaristoon liittyvään tiedonkeruuseen. Hyvinvointialueuudistukseen liittyvän valtiolta tuleva taloudellinen kannuste kunnille, hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen lisäosa Hyte-kerroin, on suunniteltu otettavaksi käyttöön vuonna 2023.

Hyvinvointikertomuksen 2021 johtopäätökset

- ✓ Kuntalaisten osallisuuden sekä osallisuuden kokemusten vahvistaminen
- ✓ Yhteisöllisyyden vahvistaminen
- ✓ Kuntalaisten mielen hyvinvoinnin tukeminen eri elämäntilanteissa
- ✓ Syrjäytymisen ehkäisy eri elämäntilanteissa
- ✓ Eriarvoisuuden kaventaminen
- ✓ Väestönkasvun edistäminen
- ✓ Kunnan vetovoimaisuuden vahvistaminen
- ✓ Nuorisotyöttömyys
- ✓ Mielenterveyspalveluihin panostaminen (Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä)

VÄESTÖ	Huoltosuhde (demografinen) (89,9 %)*	90,9 %	Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana (291)*	286	
	Lapsiperheet (30,6 %)*	30,2 %		Kunnan pienituloisuusaste (12,9)*	12,2
	Gini-kerroin (2020) (26,0)*	25,9			
	Äänestysaktiivisuus: eduskuntavaaleissa	72,5 %			
		59,1 %			
TYÖ- IKÄISET	Työlliset väestössä (36,7 %)*	35,6 %	joista pitkäaikais-työttömiä (19 %)*	35,6 %	
	Koulutustasomittain	324,7	Alle 25-v työttömiä (14,3 %)*	12,1 %	
	Työttömät työvoimasta (TEM) (12 %)*	10,8 %			
IKÄ- IHMISET	Yli 75-vuotiaat kotona asuvat vastaavan ikäisestä väestöstä (92,6 %)*	93,5 %	Yli 75-vuotiaat säännöllisen kotihoidon piirissä (12,7 %)*	12,4 %	
			Yli 75-vuotiaat omaishoidossa olevat (4,6 %)*	4,2 %	
LAPSET, NUORET PERHEET	Elävänä syntyneet: 2019; 34 2020; 46 2021; 52		Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24v (2020) (5,0%)*	5,0 %	
	Yhden vanhemman perheet (kaikista perheistä)	20,8 %	Varhaiskasvatukseen osallistuneet 1-5v vastaavan ikäisestä väestöstä (kunnan palvelut) (67,8 %)	72,8 %	
	Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olevat 0-17v (1,1%)*	0,9 %			
	Nuuskaa päivittäin (Lukio 1. ja 2. lk) (5,6%)*	1,6 %			
TERVEYS	Kelan sairastavuusindeksi	100,4	Sairauspäivärahaa saaneet 16-64-vuotiaat 1000 asukasta kohden (100,5 %)*	127,4	
	Yli 65-v lonkkamurtumat (% vastaavan ikäisestä väestöstä) (0,7 %)*	0,5	koko maa	124,3	
	koko maa	0,6			
LIIKUNTA JA KULT- TUURI	Liikuntaneuvonnassa käyneiden määrä 2021	22	Kirjastolainat kokonaisuudessaan (2020) 88 823 (2021) 98 299		
	Kirjastokäynnit (2020)	35 804	Lainajamäärän muutos		
	(2021)	34 320	lainat	-1,64 %	
	Verkkokäynnit (2020)	38 746	lainaajat (2019-2021)	-13,65 %	
	(2021)	43 581			

* sulussa ilmoitettu edellisen vuoden lukema

Asikkala

 Pinta-ala 756 km²

 Asukkaita:
Joista 0-17 v
18-64v
ja yli 65v

 8 083 (2021)
16,8 %
50,2 %
33,3 %

 Väestöennuste 2040
7 270

Toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi

Hyvinvointisuunnitelmassa 2022-2025 esitellään ne toimenpiteet ja tavoitteet, joita kunnassa on asetettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Vuosittaiset tavoitteet luodaan toimialoittain talousarviovalmistelun ja tavoitteiden valmistelun yhteydessä. Vuosittaisia tavoitteita tehdessä pyritään toimimaan proaktiivisesti ja reagoimaan nopeasti kulloisiinkin ilmiöihin samalla kuitenkin jatkaen pitkän aikavälin tavoitteiden toteutumiseen tähtääviä toimenpiteitä. Kunnan toimialat laativat kuntastrategian linjausten perusteella toimenpideohjelman, jossa linjataan pitkäaikaisia tavoitteita toiminnalle.

Päijät-Hämeen alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet

Päijät-Hämeen alueellinen hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty Asikkalan kunnan valtuustossa joulukuussa 2021. Alueellisen suunnitelman kärjiksi on nostettu osallisuus ja yhteisöllisyys, mielen hyvinvointi, arjen turvallisuus sekä päihteettömyys ja terveelliset elintavat. Alueellisen suunnitelman tavoitteet huomioidaan kunnan omassa hyvinvointisuunnitelmassa.

3. Päijät-Hämeen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet

Päijät-Hämeen ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön tavoitteet

Alueellinen ehkäisevän työn suunnitelma hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa 2021, kunnassa on sitouduttu noudattamaan siinä asetettuja tavoitteita. Alueellisen suunnitelman tavoitteet huomioidaan tätä hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa. Ehkäisevän työn tavoitteet ja toimenpiteet sisältyvät hyvinvointisuunnitelmaan, eikä niitä erikseen luetella. Ongelmien ehkäisy ja arjen haasteiden ratkaiseminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa on erityisen tärkeää kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta. Asikkalassa ehkäisevä työ kuuluu kaikille ja ehkäisevän työn toimenpiteitä toteutetaan kaikilla toimialueilla.

Ehkäisevän työn toimintasuunnitelman tavoitteet

Meillä saa puhua

- Ihmisten parissa toimivat osaavat puhua neljän tuulen ilmiöistä
- Ammatillaiset osaavat ottaa neljän tuulen ilmiöt puheeksi
- Puheeksiottaminen on systemaattista

Ehkäisemme syrjäytymistä

- Neljän tuulen ilmiöihin liittyvä paikallinen ja alueellinen tieto on helposti hyödynnettävissä
- Ehkäisevää työtä johdetaan tiedolla
- Käytössä on arvioituja työkaluja, toimintatapoja ja käytäntöjä
- Ammatillisten käytössä on vaikuttavaksi osoitettuja menetelmiä ja toimivia käytäntöjä

Huomioimme läheiset

- Neljän tuulen ilmiöihin liittyvä läheisnäkökulma on kirjattu alueellisiin ja paikallisiin suunnitelmiin
- Ehkäisevää työtä tehdään ja kehitetään eri ikäisten ihmisten arkiympäristöissä eli lähiyhteisöissä
- Ammatillisilla on keinoja huomioida työssään läheisnäkökulma

Vahvistamme minäpystyvyyttä

- Ammatillaiset käyttävät työssään keinoja, menetelmiä ja työkaluja, joiden avulla kuntalainen voi pitää huolta omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään
- Tunne- ja turvatakoja, itsetuntemusta ja arjen taitoja lisätään ihmisen arkiympäristöissä.
- Ammatillaiset saavat palautetta tavoitteellisen työn osuudesta väestön hyvinvointiin ja tarpeisiin
- Kuntalaiset osallistuvat ehkäisevään työhön

Meillä ehkäisevä työ kuuluu kaikille

- Ehkäisevän työn rakenne tukee tehtävää työtä, rakenteen toimivuudesta huolehditaan
- Ehkäisevää työtä tehdään ja kehitetään monilla tasoilla, eri näkökulmista ja systemaattisesti
- Viestintä on sujuvaa ja tietoa on saatavissa

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

”Asikkalassa kuntalaisten osallisuus ymmärretään koko elämää koskevana käsitteenä, johon kuuluu osallistumisen ja mielipiteen ilmaisun lisäksi oman elämän hallinta ja yhteisöllisyys”.

Osallisuus ja osallisuuden kokemus ovat merkittäviä tekijöitä yksilön hyvinvoinnille, kuulluksi ja kohdatuksi tukeminen on meille jokaiselle tärkeää. Kun yksilö kokee kuuluvansa häntä ympäröivään yhteisöön ja olevansa tärkeä osa sitä, se lisää sekä henkilön omaa, että yhteisön hyvinvoinnin kokemusta. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemus saa yksilön myös tekemään oman parhaansa yhteisön eteen. Olemme myös Asikkalassa eläneet erilaista arkea vuodesta 2020, jolloin Korona-epidemia pakotti meidät erilleen yhteisöstä ja sosiaalinen elämänpäämme kapeni huomattavasti. Kevään 2022 maailmanpoliittinen tilanne on osaltaan vaikuttanut hyvinvointiimme ja tulevaisuuden uskoon, tarvitsemme yhteisöä ja sosiaalisia tilanteita tämän kriisin käsittelemiseen. Kunnalla on vahva osansa kuntalaisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistajana.

Tavoite - Kuntalaiset tulevat kuulluksi ja heidän osallisuutensa vahvistuu

Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Lisätään kuntalaisten arkeen matalan kynnyksen mahdollisuuksia osallistua ja tulla kuulluksi</p> <p>Yhdistysillat, kyläillat ja liikuntaseurojen tapaamiset toteutuvat säännöllisesti 2 x vuosi</p> <p>Kuntalaiset saava tietoa kunnan ajankohtaistilanteesta ja pääsevät vaikuttamaan asioiden suunnitteluun ja kehittämiseen.</p> <p>Lapsiparlamentti ja nuorisovaltuusto kokoontuvat säännöllisesti – lasten ja nuorten</p>	<p>Suunnitellut tilaisuudet toteutuvat: määrä/ vuosi</p> <p>Toteutuneet kyselyt ja niistä koottu palaute kuntalaisten saatavilla</p> <p>Edustus maakunnallisessa nuorisovaltuustossa kyllä/ei</p>	<p>Vuosittain Hyvinvointikertomus ja tilinpäätös</p>	<p>Kehittämispäällikkö Hyvinvointikoordinaattori Liikuntapalvelut Toimialueet</p>

<p>mielipide huomioidaan päätöksenteossa, läsnäolo-oikeus kokouksissa</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuu säännöllisesti – lausunnot ja kannanotot huomioidaan päätöksenteossa</p> <p>Toimiva palautekanava</p>	<p>Toteutuneet kokoukset / vuosi Tehdyt lausunnot ja kannanotot/ vuosi</p> <p>Edustus maakunnallisissa vanhus- ja vammaisneuvostoissa Toteutuneet kokoukset/vuosi Tehdyt lausunnot ja kannanotot/ vuosi</p> <p>Palautteet ja niihin vastaaminen / vuosi</p>		
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Mahdollistetaan kohtaamispaikkojen olemassaolo ja kohtaaminen eri ikäryhmille ja erikaisille yhdessä ja erikseen:</p> <p>Huomioidaan yhteisöllisyyden vaateet mm. kaavoituksessa ja rakennussuunnittelussa</p> <p>Mahdollistetaan ja kannustetaan kunnan tilojen käyttämiseen - yhteisöt, järjestöt ja yksityishenkilöt</p>	<p>Kohtaamispaikkoja on rakennettu/ perustettu</p> <p>Tilojen käyttöastetta seurataan vuosittain</p>	<p>Vuosittain Hyvinvointikertomus ja tilinpäätös</p>	<p>Toimialat Hyvinvointikoordinaattori Järjestöt ja yhdistykset</p>
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Lisätään kuntalaisen mahdollisuutta vaikuttaa palveluihin</p> <p>Perhekeskuskysely lapsiperheiden palveluiden laadun selvittämiseksi joka toinen vuosi (2023, 2025) Kouluterveyskysely (2023, 2025)</p> <p>Hyvinvointikysely yhdistysten ja järjestöjen jäsenille joka toinen vuosi (2022, 2024)</p> <p>Asukasillat / teemaillat</p> <p>Info- ja luentotilaisuudet</p> <p>Työllisyyspalveluiden osallisuusfoorumin perustaminen –</p>	<p>Toteutuneet kyselyt – Kyselyjen koonti kuntalaisten saatavilla</p> <p>Kysely toteutetaan ja kyselyn tulokset toimitetaan järjestöille ja yhdistyksille käytettäväksi toiminnan kehittämiseen</p> <p>Toteutuneet asukasillat, Info- ja luentotilaisuudet/ vuosi</p>	<p>Vuosittain Hyvinvointikertomus ja tilinpäätös</p>	<p>Toimialat Hyvinvointikoordinaattori Työllisyyspalvelut</p>

työvoimapalveluiden kehittäminen yhdessä asiakkaiden kanssa	Foorumi perustettu ja toimi aktiivisesti		
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Tuetaan ja mahdollistetaan yhdistysten ja järjestöjen toimintaa</p> <p>Toimitilat yhdistysten ja järjestöjen käytävissä</p> <p>Kunnan Toiminta- ja rakentamisavustukset</p> <p>Hyvinvointipalveluiden avustusten hakeminen siirtyy avustusverkko-järjestelmään</p> <p>Koulutukset eri teemoista yhdistysten ja järjestöjen edustajille</p>	<p>Tilojen käyttö/ vuosi Avustukset/ vuosi</p> <p>Toteutuneet avustukset €/vuosi</p> <p>Avustusverkkojärjestelmä toiminnassa kyllä/ei</p> <p>Koulutukset yhdistys- ja järjestötoimijoille/ vuosi</p>	<p>Vuosittain Tilinpäätös ja talousarvio</p>	<p>Toimialat Kehittämispäällikkö, Hyvinvointikoordinaattori Hyvinvointipalvelut</p>
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on johdonmukaista ja avointa</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyötä arvioidaan ja raportoidaan säännöllisesti</p> <p>Kunnan suunnitelmissa, strategiassa ja talouden suunnittelussa huomioidaan Päijät-Hämeen alueellisten suunnitelmien kärjet ja kirjataan toimenpiteen tavoitteiden toteuttamiseksi</p> <p>Kunnanvaltuusto, -hallitus sekä johtoryhmä, lautakunnat ja muut työryhmät sitoutuvat toimimaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti</p>	<p>TEA-viisari</p> <p>Talousarvio noudattaa strategisia linjauksia</p> <p>Tavoitteiden toteutumisesta arvioidaan vuosittain</p> <p>Toimenpideohjelma päivitetään säännöllisesti</p>	<p>Vuosittain Hyvinvointikertomus ja tilinpäätös</p>	<p>Kunnanvaltuusto ja -hallitus Johtoryhmä</p>
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Tuetaan syrjäytymisriskissä olevia ja vähennetään riskissä olevien määrää</p>	<p>Hyvinvointikertomuksen indikaattorit Sotkanet-tilastot Valtakunnalliset mittarit</p>	<p>Vuosittain hyvinvointikertomus Talousarvio ja tilinpäätös vuosittain</p>	<p>Toimialueet Hyvinvointikoordinaattori Hyvinvointiryhmä Päijät-Sote</p>

<p>-Lakisääteiset TE-palvelut sekä kunnan omat palvelut osana asiakkaan palveluvalikkona</p> <p>-Nuorten työpajatoiminta jatkuu kunnan toimintana</p> <p>-Nuorille on kesätyö- ja työkokeilupaiikkoja</p> <p>- Etsivä nuorisotyö on riittävää ja tavoitteellista</p> <p>-Kunnassa on riittävästi kohtaamispaikkoja ja vertaistukea eri elämäntilanteissa oleville.</p> <p>- Toimiva palvelupolku syrjäytymisriskissä olevalle</p> <p>- Digiohjausta saatavilla ja asiointipäätteitä käytettävissä eri pisteissä, mm. kirjastossa, kunnanvirastolla ja Seniorikeskus Olossa.</p>	<p>Työ-, kesätyö- työkokeilupaiikkoja /vuosi</p> <p>Etsivän nuorisotyön kontaktit/vuosi</p> <p>Vertaistukiryhmiä / vuosi</p> <p>Ilman koulutuspaikkaa jääneiden alle 25-vuotiaiden määrä /vuosi</p> <p>Kohtaamispaikkojen määrä</p> <p>Palvelupolku luotu ja toimiva</p> <p>Päijät-Soten lastensuojelun tilastot</p> <p>Digiohjausta / vuosi</p> <p>Asiointipäätteiden lukumäärä ja käyttöaste</p>	<p>Päijät-Soten kuntakierros lastensuojelun osalta vuosittain</p>	
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Vahvistetaan ja laajennetaan vertaistuki-toimintaa eri ikäryhmille yhdessä muiden toimijoiden kanssa</p> <p>Vertaistukiryhmiä perustetaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa tarpeen ilmetessä</p>	<p>Toteutuneet vertaistukiryhmät/ vuosi</p> <p>Asiakaspalautteet</p>	<p>Vuosittain</p> <p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Tilinpäätös</p>	<p>Toimialat</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Järjestöt ja yhdistykset</p>

MIELEN HYVINVOINTI

”Kuntalaisen mielen hyvinvointia ylläpitää toimiva arki ja sujuvat peruspalvelut. Tukea saadaan matalla kynnyksellä varhaisessa vaiheessa”

Mielen hyvinvointi on tärkeä yksilön yleisen hyvinvoinnin voimavaratekijä. Arki tuo aika ajoin tullessaan muutoksia, haasteita ja kriisejä, joiden kohtaamista ja niistä selviytymistä helpottaa usko omaan kyvykkyyteen ja pärjäämiseen sekä tieto saatavilla olevasta avusta ja tuesta. Resilienssin vahvistaminen eri keinoin auttaa haastavasta tilanteesta selviytymisessä ja vahvistaa yksilön omaa toimintakykyä ja uskoa itseensä. Mielen hyvinvointia tukee esimerkiksi mahdollisuus harrastaa itselle tärkeää asiaa, harrastus voi olla joko liikunnallinen tai kulttuurillinen, mm. taideharrastus tukee tunnetaitoja

ja tunteiden käsittelyä! Mielen hyvinvoinnille on tärkeää tukea mm. elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia, kuten digitaalisten harjoittelua.

(Resilienssi = henkinen kapasiteetti, jonka avulla ihminen pystyy, usein tiedostamattomasti, hyödyntämään niitä voimavaroja ja vahvuuksia, jotka ylläpitävät hänen hyvinvointiaan erilaisissa tilanteissa).

Tavoite - Kuntalaisten hyvinvoinnin vahvistaminen

Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Tuetaan mielenterveyttä erilaisissa elämäntilanteissa ja yhteiskunnan muutoksessa</p> <p>Ehkäisevä työ tehdään näkyväksi ja helposti tavoitettavaksi</p> <p>Kunnan nettisivuilla on koottuna ehkäisevän työn toimintamuodot, apua eri tilanteisiin ja yhteystiedot alueellisesti</p> <p>Keskustelutilaisuudet / mahdollisuus keskustella ajankohtaisista kriiseistä ja saada tukea asioiden käsittelyyn</p> <p>Kunnan esihenkilöiden johtamisen taitoja vahvistetaan eri koulutuksin – asiantuntijatyön johtaminen, työhyvinvointia tukeva johtaminen</p>	<p>Tietoa saatavilla, palvelupolut selkeät</p> <p>Toimijoiden verkostot</p> <p>Verkkosivut päivitetty yhteystiedot ajan tasalla</p> <p>Vuosittain toteutuneet tilaisuudet.</p> <p>Toteutuneet koulutukset / vuosi</p>	<p>Vuosittain</p> <p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Tilinpäätös</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Järjestöt ja yhdistykset</p> <p>Toimialat</p>
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Luodaan/ varmistetaan kuntalaisille mahdollisuus erilaisiin harrastuksiin</p> <p>Harrastamisen suomen malli</p> <p>Terveysliikuntaryhmät</p> <p>Yhdistys- ja järjestötoiminta</p> <p>Liikuntavälinekirjasto ja muut kirjaston lainattavat harrastusaineistot</p>	<p>Toteutuneet terveystiluntaryhmät/vuosi</p> <p>Toteutuneet harrastusmahdollisuudet /vuosi</p> <p>Lainat/vuosi</p>	<p>Vuosittain</p> <p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Tilinpäätös</p>	<p>Hyvinvointipalvelut, kasvatusta ja opetuspalvelut</p> <p>Järjestöt ja yhdistykset</p>
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Huomioidaan ja kohdataan haavoittuvassa elämäntilanteessa tai asemassa olevat eri avun muodoissa</p>	<p>Palvelupolku luotu ja päivitetään</p> <p>Työntekijöiden ja mm. yhdistys- ja</p>	<p>Vuosittain</p> <p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Tilinpäätös</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Toimialat</p> <p>Järjestöt ja yhdistykset</p>

Vahvistamme ammattilaisen ja kuntalaisten kykyä tunnistaa mielen hyvinvointiin liittyvät haasteet	järjestötoimijoiden puheeksi oton koulutukset toteutuneet		
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
Ylläpidetään ja vaalitaan kulttuuriperintöä Aktiivinen aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön kerääminen, tallennus ja saataville asettaminen	Digitoitujen aineistojen määrä Näyttelyiden määrä Aineettoman kulttuuriperinnön keruu saadaan käynnistettyä kyllä/ ei	Vuosittain Hyvinvointikertomus	Hyvinvointipalvelut Kirjasto ja kulttuuripalvelut

ARJEN TURVALLISUUS

Arjen, työelämän ja vapaa-ajan turvallisuuden tunne ja terveellinen ympäristö tukevat hyvää arkea."

Arjen turvallisuus koostuu muun muassa asuinympäristön, Perhe- ja lähisuhteiden, työelämän, taloudellisen tilanteen ja liikkumisen turvallisuudesta. Kiusaaminen tai väkivalta tai sillä uhkailu ei kuulu turvalliseen ympäristöön. Turvallinen arki ja asuinympäristö ovat tärkeitä tekijöitä hyvinvoinnin kokemisessa.

Tavoite – Turvallisuus ja ymmärrys turvallisuuteen liittyvistä tekijöistä arjessa lisääntyy

Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
Luodaan ja ylläpidetään viihtyisää ja turvallista elinympäristöä Huomioidaan esteettömyys ja turvallisuus kaavoituksessa ja suunnittelussa Teiden ja kevyen liikenteen väylien kunnossapidosta ja valaistuksesta huolehditaan Turvataan luonnon monimuotoisuuden säilyminen Turvataan mahdollisuus luonnossa liikkumiseen ja siitä nauttimiseen kaiken ikäisille	Talousarvio ja hyvinvointikertomus Luontoliikuntareittikartta Tapahtumat ja haasteet/ vuosi Luonnon monimuotoisuuden tukeminen vesistöjen suojele riskikohteiden tunnistaminen ympäristöasioista tiedottaminen hiilineutraalien kuntien HINKU-verkosto	Vuosittain Hyvinvointikertomus Tilinpäätös	Toimialat

Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Turvallinen arki Yleisten alueiden turvallisuutta vahvistetaan Esteettömyys ja saavutettavuus huomioidaan kunnan palveluissa ja tiloissa.</p> <p>Vahvistetaan kuntalaisten turvataitoja ml. digiturvallisuus, varhaiskasvatuksessa, oppilaitoksissa, kunnan palveluissa ja eri tilaisuuksissa Työikäisten ja ikääntyvien toimintakykyä tuetaan ja kaatumisia ehkäistään mm liikuntaneuvonnan keinoin</p> <p>Liukuestejako 65-vuotta täyttäneille</p>	<p>Tapaturmatilastot Asiakaskyselyt ja -palautteet</p> <p>Lasten, nuorten ja perheiden osalta toimenpiteet, mittarit, seuranta ja vastuutahot kirjattu Asikkalan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022-2025</p> <p>Palaute</p> <p>Järjestetyt tilaisuudet/vuosi</p> <p>Jaettujen liukuesteiden määrä/vuosi</p>	<p>Vuosittain hyvinvointikertomus Tilinpäätös</p>	<p>Toimialat</p>
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Tuetaan ja vahvistetaan kuntalaisten toimeentulon edellytyksiä</p> <p>Yrittäjien houkuttelevuus kuntaan – palvelut, tonttitarjonta, yhteistyö Työllisyyspalvelut työllistymisen tukena Toimiva joukkoliikenne Etsivä nuorisotyö Etsivä vanhustyö Hävikki ruuan jako Maksuton välipala koululaisille</p>	<p>Kunnan yleinen pienituloisuusaste gini-kerroin</p> <p>Toimeentulotukea saavat %/ asukasluvusta</p> <p>Ilman koulutuspaikkaa jääneiden alle 25-vuotiaiden määrä /vuosi</p> <p>Jaetut annokset/vuosi</p> <p>nykytila.fi-työkalu</p>	<p>Vuosittain Hyvinvointikertomus Tilinpäätös</p>	<p>Toimialat</p>
Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Edistetään lähisuhteiden turvallisuutta</p> <p>Info-tilaisuudet</p> <p>Palvelupolku tutuksi</p> <p>Henkilöstön ja järjestötoimijoiden lähisuhdeturvallisuusosaamisen vahvistaminen koulutusten avulla Tunne- ja turvataitoja vahvistetaan eri keinoin</p>	<p>Toteutuneet infotilaisuudet / vuosi Palvelupolku laadittu ja päivitetään säännöllisesti Koulutukset/ vuosi/osallistuminen Tapahtumat/vuosi</p>	<p>Vuosittain Hyvinvointikertomus Tilinpäätös</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori Pete-ryhmä Toimialat Yhdistykset ja järjestöt</p>

PÄIHTEETTÖMYYS JA TERVEELLISET ELINTAVAT

Jokaisella kuntalaisella on keinoja, taitoja ja tietoa tehdä terveellisiä valintoja arjessaan.

Terveelliset elintavat ja päihteettömyys tukevat hyvinvointia, vähentävät vakavien sairauksien riskiä ja helpottavat elämänhallintaa. On tärkeää varmistaa, että kuntalaisen saatavilla on riittävästi tutkittua ja luotettavaa tietoa ja tukea terveellisten elintapojen ylläpitämiseksi.

Tavoite – Terveelliset elintavat vahvistuvat

Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
<p>Päihteiden käyttö vähenee kaikissa ikäryhmissä</p> <p>Tieto päihteistä annetaan ikätasoisesti kaikille ikäryhmille Huomioidaan mm. ikääntyneet</p> <p>Vahvistetaan puheeksi ottamisen kykyä eri toiminnoissa ja palveluissa, mukaan lukien järjestö- ja yhdistystoimijat</p>	<p>Lasten, nuorten ja perheiden osalta toimenpiteet, mittarit, seuranta ja vastuutahot kirjattu Asikkalan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022-2025</p> <p>Päihdetilannekysely 2022</p> <p>Koulutukset / Vuosi</p>	<p>Vuosittainen Hyvinvointikertomus Tilinpäätös</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori Pete-ryhmä Toimialat Yhdistykset ja järjestöt</p>
<p>Terveysliikunnan edistäminen ja tietouden lisääminen</p> <p>Liikuntaneuvonta Liikuntapaikat maksuttomasti käytettävissä Liikunta-tietouden lisääminen eri ikäryhmissä</p>	<p>Toteutuneet käynnit/vuosi Info-tilaisuudet ja tapahtumat/ vuosi TEA-viisarin tiedonkeruu Lasten ja nuorten liikunta aktiivisuus- arviointi vuosittain</p>	<p>Vuosittain Hyvinvointikertomus Tilinpäätös</p>	<p>Hyvinvointipalvelut Toimialat Yhdistykset ja järjestöt</p>
<p>Vahvistetaan myönteistä ruoka ja keuhosuhdetta koko elinikä.</p> <p>Ravitsemusterveyden edistäminen eri väestöryhmille. Tietoa ravitsemuksesta eri kohderyhmille</p>	<p>Lasten, nuorten ja perheiden osalta toimenpiteet, mittarit, seuranta ja vastuutahot kirjattu Asikkalan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022-2025</p> <p>Toteutuneet tilaisuudet / infot Asiakastyytyväisyyskysely</p>	<p>Vuosittain Hyvinvointikertomus Tilinpäätös</p>	<p>Toimialat Hyvinvointikoordinaattori Yhdistykset ja järjestöt Alueelliset verkostot</p>

IKÄÄNTYNEIDEN HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Asikkalan kunnan hyvinvointisuunnitelma huomioi ikääntyneiden alueellisen suunnitelman tavoitteet.

Päijät-Hämeessä on turvallista ikääntyä ja elää oman näköistä elämää

Tavoite – Yksinäisyyttä ehkäisevä, turvallinen elinympäristö ja asuminen

Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
Ikääntyneiden asuminen toimenpideohjelma vuoteen 2040- Hankkeen loppuun vieminen	Hanke toteutuu yhdessä FCG:n kanssa vuonna 2022 Toimintasuunnitelma valmis ja hyväksytty 2022 loppuun mennessä kyllä/ei	Vuosittain talousarvio ja tilinpäätös	Hyvinvointipalvelut Eri toimenpiteisiin nimetty vastuutahot
Tarjotaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa mahdollisuuksia erilaiseen aktiiviseen toimintaan	Toteutuneet toiminnot / vuosi Asiakaspalaute	Vuosittain Hyvinvointikertomus ja tilinpäätös	Hyvinvointikoordinaattori Ikääntyneiden palvelut Yhdistykset ja järjestöt
Etsivä ja löytävä vanhustyö – vanhustyön verkoston perustaminen kuntaan	Etsivän vanhustyön verkosto on perustettu ja toimii aktiivisesti kyllä/ei	Vuosittain Hyvinvointikertomus ja tilinpäätös	Hyvinvointikoordinaattori Ikääntyneiden palvelut

Tavoite- yksilöllinen ja omannäköinen elämä

Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
Tarjotaan ikääntyneille neuvoja ja ohjeistusta eri elämäntilanteista		Vuosittain hyvinvointikertomus ja tilinpäätös	Ikääntyneiden palvelut Hyvinvointikoordinaattori Toimialat

Asumisen ja toimeentulon tuet, tarjolla olevat tuen ja avun mahdollisuudet	Toteutuneet ohjaukset /käynnit /vuosi Asiakaspalaute		Yhdistykset ja järjestöt
Ravitseminen ja terveelliset elintavat ikääntyessä	Info-tilaisuudet ja kampanjat/vuosi		
Ikääntyneiden turvallisuuden liittyvät ilmiöt			

Tavoite – Saavutettavat, oikea-aikaiset ja joustavat palvelut

Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
Tarjotaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa mahdollisuuksia erilaiseen aktivoivaan toimintaan	Toteutuneet toiminnot / vuosi Asiakaspalaute	Vuosittain hyvinvointikertomus ja tilinpäätös	Hyvinvointikoordinaattori Ikääntyneiden palvelut Yhdistykset ja järjestöt
Asiointi- ja palvelukujetusten järjestäminen	Kattava palvelulinjaverkosto Palvelulinjojen käyttöaste/ vuosi/ reitti Asiakaspalaute	Vuosittain hyvinvointikertomus ja tilinpäätös	Ikääntyneiden palvelut Kasvatus- ja opetuspalvelut

Tavoite – Ikääntyneet toimijoina ja voimavarana

Toimenpide	Mittarit	Seuranta	Vastuutahot
Vahvistetaan vanhus- ja vammaisneuvoston vaikutusmahdollisuuksia päätöksenteossa	Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuu säännöllisesti, kyllä/ei Neuvoston kannanotot / vuosi Neuvoston edustus alueellisissa vanhus- ja vammaisneuvostoissa sekä muissa verkostoissa	Vuosittain tilinpäätös ja hyvinvointikertomus	Hyvinvointikoordinaattori Toimialat
Mahdollistetaan ikääntyneiden osallistuminen monipuolisesti yhteisiin asioihin ja toimintoihin sekä tuetaan aktiivista	Toteutuneet toimintapäivät/Infotilaisuudet/ kyselyt/ Kyläpäivät Osallistujat/ tapahtuma/ vuosi	Vuosittain tilinpäätös ja hyvinvointikertomus	Hyvinvointikoordinaattori Ikääntyneiden palvelut

elämää tutussa ja turvallisessa ympäristössä, jotka vahvistavat osallisuutta.	Toteutuneet kyselyt/vastaus%		
--	------------------------------	--	--

MITTARIT JA SEURANTA

Toteutuma (arvioidaan vuosittain)

Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön seudullinen suunnitelma 2022–2025 hyväksytty kunnan päätöksenteossa

Laaditaan paikallinen päihteiden käytön ehkäisemistä koskeva suunnitelma

Kouluterveyskysely (2023, 2025, 2027) (THL)

Sotkanet (THL)

TEAvisari (THL) 2022, 2024, 2026, Joka toinen vuosi

Kunnan hyvinvointikysely (2022,2024, 2026)

Move-mittaukset 5. ja 8. luokkien oppilaille / Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuus TEAvisari

Toimiva asiakaspalaute-järjestelmä ja palautteisiin reagointi

Säännölliset kuntalaisfoorumit ja yhdistysillat vaihtelevin teemoin

Lapsiparlamentti 2 kertaa vuodessa

Nuorisovaltuusto ja Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuvat säännöllisesti keskimäärin 5–6 kertaa vuodessa

Tapahtumien lukumäärä - Osallistujien lukumäärä

Asiakastytyväisyyskyselyt Toteutuma (arvioidaan vuosittain)

Tilastokeskus

Työttömät, % työvoimasta

Nuorisotyöttömät, % 18–24- vuotiaasta työvoimasta

